

ברכות לשתי ההצעות אשר זכו במענק המחקר המוגדל במכללה האקדמית צפת לשנת תשפ"ב: האחת של ד"ר יעלה טומסיס ופרופ' מאלכ יוסף והשנייה של ד"ר טל מלר, ד"ר ניווין חסן-עבאס וד"ר מיטל פינטו.

מצ"ב תיאור קצר של שני הפרוייקטים המתוכננים:

1. **ניבוי תסמינים פוסט טראומטיים לאחר לידה בשלב מוקדם** / ד"ר יעלה טומסיס ופרופ' מאלכ יוסף בשיתוף רופאים מהמרכזי הרפואיים רמב"ם, סורוקה ומאיר.

רקע: תסמינים פוסט טראומטיים לאחר לידה הם תופעה המשפיעה על היולדת ועל הקשר שלה עם היילוד. בממוצע, ההפרעה המלאה קיימת בקרב כ-4% מן היולדות, וכ-9% בקרב יולדות שילדו בנייתוח קיסרי חירום או בלידה מכשירני.

מטרות המחקר: מטרת העל של מחקר זה הינה צמצום תופעת הטרומה שלאחר לידה על ידי זיהוי מוקדם שלה שיאפשר מניעה ו/או מענה מהיר ליולדות הזקוקות לכך. מחקר זה ינסה לענות על צורך זה על ידי בניית מודל מבוסס למידת מכונה (machine learning) לאיתור מוקדם של פוסט טראומה וחרדה לאחר לידה על סמך הערכת רמות כאב במהלך האשפוז במחלקת היולדות.

תכנון המחקר: במחקר ישתתפו כ-9,000 יולדות משלושה בתי חולים: רמב"ם (צפון), (מאיר (מרכז) וסורוקה) (דרום). היולדות יתושאלו במהלך 24 השעות מלידתן לגבי פרטים הנוגעים להריון ולידה, תחושת שליטה במהלך הלידה וחרדה מצבית. בנוסף ידווחו רמות הכאב שלהן ושימוש במשככי כאב. לאחר 5 שבועות יראיינו היולדות טלפונית להערכת מצבן. הנתונים ינתחו ע"י למידת מכונה תוך בניית עץ החלטות לגורמים מנבאים.

תוצאות צפויות: יכולת ניבוי הסיכון להתפתחות פוסט טראומה לאחר לידה על פי רמות הכאב המדווחות אשר באמצעותו יבנה מודל שיוטמע במערכות המחשוב של מחלקת היולדות לאפשר טיפול ממוקד ביולדות עם סיכון מוגבר.

2. **אלימות של ילדים כלפי אימהותיהן בפרספקטיבה בין-תחומית** / ד"ר טל מלר, ד"ר ניווין חסן-עבאס וד"ר מיטל פינטו.

רקע: מחקרים מעטים בלבד עסקו עד כה בתופעה של אלימות של ילדים בוגרים כלפי אימותיהן וטרם נעשה מחקר בנושא זה בארץ. אלימות זו כוללת אלימות פיזית, פסיכולוגית וכלכלית אשר מהוות בעיה חברתית ובריאותית קשה. כאשר במקרי הקיצון של התופעה היא מסתיימת ברצח של האימהות (Matricide).

מטרות המחקר: מטרת העל של מחקר זה הינה לאפיין ולהבין טוב יותר את התופעה של אלימות ילדים כלפי אימותיהן בישראל. מחקר זה יהווה תשתית להמשגה והגדרה ראשונית של גבולות התופעה, לבניית אסטרטגיות למיגור וטיפול בתופעות אלו ולסיוע לנשים כלפיהן מופנית האלימות. המחקר יעסוק באספקטים שונים של התופעה- חברתיות, פסיכולוגיות ומשפטיות.

תכנון המחקר: שיטות המחקר יכללו אפיון של התופעה החברתית ע"י קבוצות מיקוד של נשים יהודיות וערביות, חלקן נשות מקצוע בתחום רווחה, טיפול וחינוך. בנוסף, יערך שאלון בקרב 240 נשים-אימהות על מנת להבין את היקף התופעה ועמדות ביחס לתופעה. במקביל, תתבצע סקירה משפטית של התופעה לאור מקרים שתועדו והחוקים הקיימים בנושא. לבסוף, יערכו ראיונות עומק עם 90 נשים-אימהות מקבוצות אתניות שונות אשר חוו אלימות מסוג זה.

תוצאות צפויות: דיוק ואפיון של התופעה של אלימות ילדים בוגרים כלפי אימהותיהן, לרבות היקף התופעה, מאפיינים כלליים, התייחסות למבנים משפחתיים שונים ולקטגוריות חברתיות-דתיות שונות,

הבדלים בין סוגי האלימות, השלכות חברתיות של התופעה, גורמים שעשויים לתרום לה או להוות חוסן מפני אלימות זו וסוגיות משפטיות. וכל זאת תוך התייחסות לציר הזמן ולרב-ממדיות של התופעה.